

جلسه دوم

فصل دوم مبانی نظری سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری

مدرس : رعنا نوری ثالث

تعریف سیستم

سیستم مجموعه ای از اعضا به هم پیوسته است که در داخل یک سازمان هدف واحدی را دنبال می کند

تعاریفی از سیستم

سیستم به معنی کنار هم گذاشتن است ، یعنی مجموعه ای از اشیاء مرتبط با هم که یک کل را تشکیل میدهند.

سیستم مجموعه ای از اجزاء و روابط میان آنهاست که توسط ویژگیهای معین ، به هم وابسته یا مرتبط میشوند و این اجزا با محیطشان یک کل را تشکیل می دهند .

سیستم مجموعه ای متشکل از عوامل گوناگون که روی یکدیگر اثر می گذارند و برای رسیدن به هدف خاصی سازمان یافته اند .

تعاریفی از اطلاعات

داده هایی که تجزیه و تحلیل شده باشند .

اطلاعات، پایه ها و ساختاری برای تصمیم گیری هستند .

مجموعه ای از آگاهی ها که در تصمیم گیری می توان از آنها استفاده کرد .

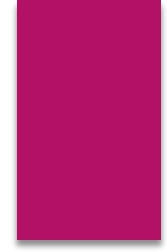
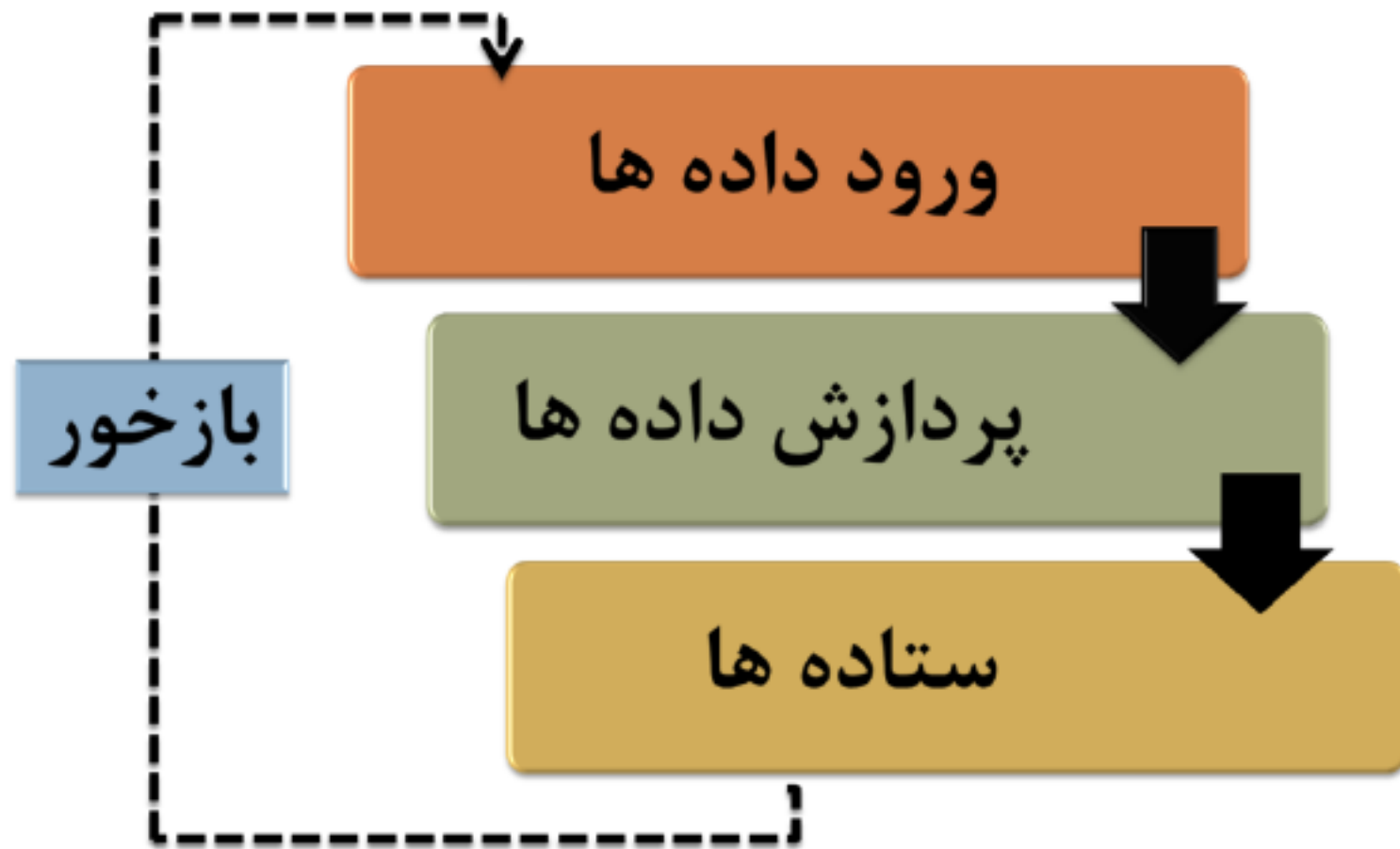
تعاریفی از سیستم اطلاعاتی

انواع راه‌ها و روش‌های سازماندهی اطلاعات در دسترس . از جمع‌آوری داده‌ها گرفته تا بازیابی اطلاعات و استفاده از آنها .
فرایندی است که طی آن ورودی‌هایی با عنوان داده وارد سیستم می‌شود و بصورت خروجی (اطلاعات) جهت تصمیم‌گیری در بعد از پردازش اختیار تصمیم‌گیرندگان قرار می‌گیرد .

تمام فعالیت‌هایی که به کمک رایانه صورت می‌گیرد را سیستم اطلاعاتی می‌گویند . از سیستم‌های سخت‌افزار پیچیده تا گزارش‌های جاری حسابداری

سیستم حسابداری

سیستم حسابداری ، عبارتست از مجموعه ای از اجزا به هم پیوسته در داخل یک موسسه که آثار مالی رویدادهای آن موسسه را به گزارشها و صورتهای مالی تبدیل میکند. سیستم حسابداری مانند هر سیستم دیگری از اجزا به هم پیوسته تشکیل شده ، جهت نیل به یک یا چند هدف به فعالیت خود ادامه می دهد ، مبدل است یعنی رویدادهای مالی را به صورتهای و گزارشهای مالی قابل استفاده برای گروههای مختلف استفاده کننده از اطلاعات مالی تبدیل می کند و با تهیه تراز آزمایشی ، اطلاعات بازخور جهت کنترل سیستم حسابداری ارائه می نماید. یک سیستم حسابداری ، به عنوان یک سیستم جزء از سیستم کل موسسه بوده و تمام سیستمها تحت تاثیر متقابل عوامل محیطی از قبیل عوامل اقتصادی ، اجتماعی و ... قرار دارد . درمورد تاثیر عوامل محیطی بر سیستم حسابداری می توان از مطرح شدن حسابداری تورمی بعد از ۲۲۰۷ به این سو و یا از تغییرات در قوانین مالیاتی ، تجاری و بانکی و تاثیر آن در داده ها و پردازش آنها و تهیه صورتهای و گزارشهای مالی بر اساس این تغییرات یاد کرد . سیستم حسابداری نیزمانندهرسیستم دیگری از سه بخش اصلی ورودی **in put** پردازش ، **processing** و خروجی **out put** تشکیل شده است

پردازش داده ها

پس از ورود داده ها اسناد و مدارک اولیه به سیستم حسابداری پردازش آنها به ترتیب زیر صورت می گیرد :

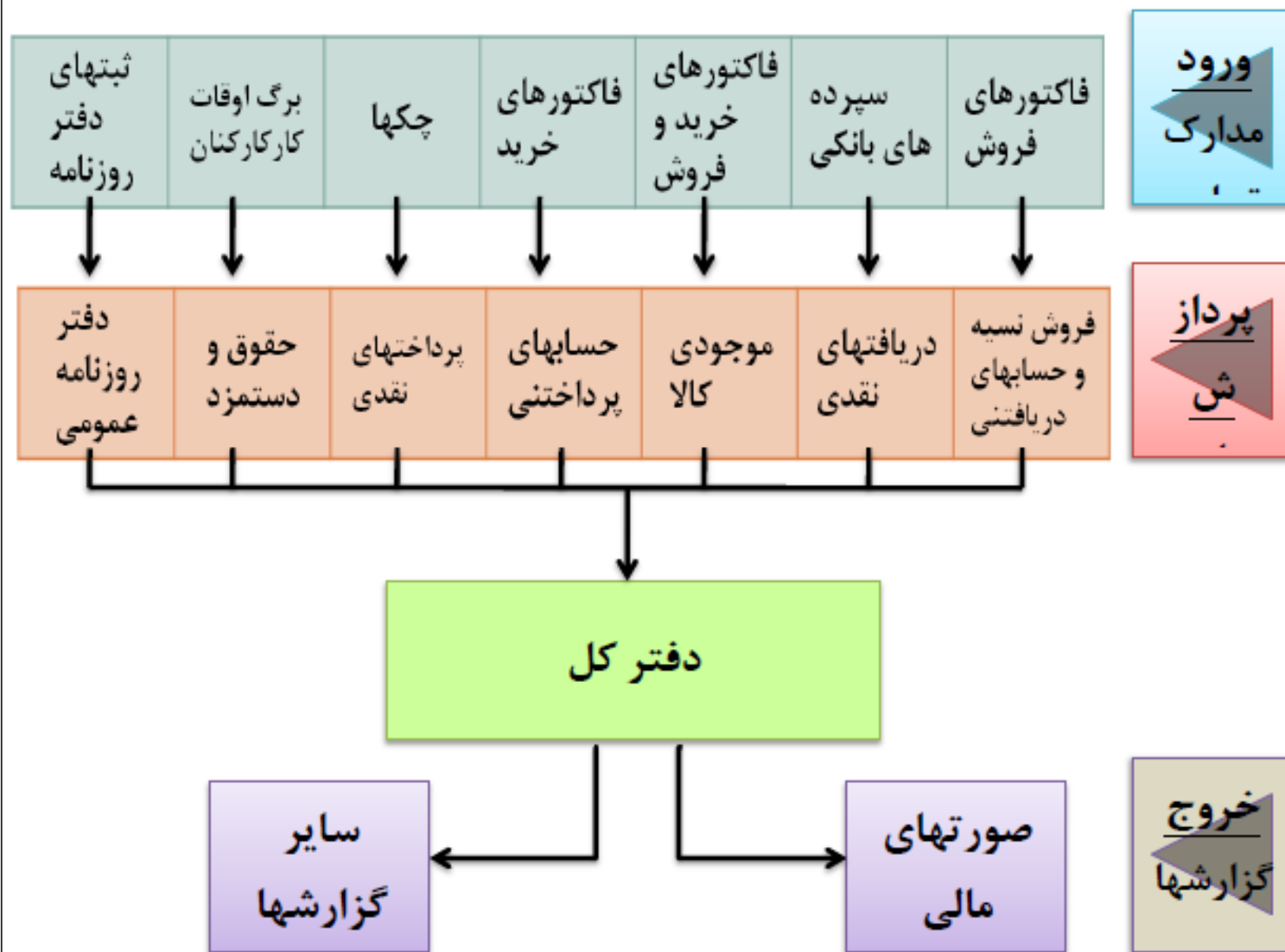
اسناد و مدارک اولیه پس از تجزیه و تحلیل تاثیر آنها بر دارائیهها ، بدهیهها ، هزینه ها ، درآمدها و حقوق صاحبان سرمایه موسسه ، حسب مورد به صورت بدهکار و بستانکار در دفتر روزنامه عمومی ثبت اولیه می شوند . البته در برخی از موسسات ، به جای اینکه رویدادهای مالی را مستقیماً از روی اسناد و مدارک اولیه در دفاتر ثبت نمایند ، اقدام به تهیه برگه حسابداری یا سند حسابداری پیش نویس روزنامه می کنند . در موسسات بزرگ ، ثبت اولیه اسناد و مدارک مربوط به گروهی از رویدادهای عمده مالی در دفاتر روزنامه اختصاصی صورت می گیرد . ثبتهای انجام شده در دفاتر روزنامه عمومی و اختصاصی به حسابهای مربوطه در دفتر کل منتقل می شوند . زمانی که حجم رویدادهای مالی مربوط به یک یا چند حساب دفتر کل زیاد باشد ، برای داشتن اطلاعات جزئی تر و تفصیلی از این قبیل حسابهای دفتر کل ، از دفاتر معین یا کارتهای معین ، استفاده می شود . هر یک از دفاتر یا کارتهای معین ، یک حساب کنترل در دفتر کل داشته و تعداد دفاتر معین و حسابهای کنترل آن در دفتر کل به وسعت و نوع فعالیتهای یک موسسه بستگی دارد .

ستاده ها

نتیجه پردازش داده ها در یک سیستم حسابداری ، صورتها و گزارشهای مالی ستاده ها است . صحت ثبت رویدادهای مالی در دفتر روزنامه و انتقال آنها به دفتر کل ، در پایان هر ماه با تهیه تراز آزمایشی تایید می گردد . تراز آزمایشی ، به عنوان ستاده سیستم حسابداری و مبنای کنترل پردازش انجام شده ، مورد استفاده برای تهیه صورتهای مالی واقع شده و برخی از اطلاعات آن به عنوان بازخور برای اصلاح سیستم حسابداری به صورت داده های جدید وارد سیستم حسابداری می گردند . ستاده نهایی سیستم حسابداری صورتها و گزارشهای مالی و اطلاعات ارائه شده در آنها است

نمونه ای از یک سیستم حسابداری برای واحد تجاری

نقطه اشتراک سیستم های حسابداری

آنچه که در تمام سیستمهای حسابداری با هر نوع سازمان و وسایل و تجهیزات پردازش در سیستم عامل رویدادهای مالی مشترک است ، اصول متداول حسابداری و استانداردهای حسابداری است که در تمام آنها به یک مفهوم و به طور یکنواخت به عنوان دستورالعمل شناسایی ، پردازش در سیستم عامل رویدادهای مالی و تهیه گزارشها و صورتهای مالی به کار گرفته می شود.

سیستمهای حسابداری از نظر وسایل پردازش در سیستم عامل اطلاعات به سه دسته تقسیم می شوند

۱- سیستم حسابداری دستی ۲- سیستم حسابداری مکانیکی ۳- سیستم حسابداری کامپیوتری (الکترونیکی)

۱- سیستم حسابداری دستی

به یک سیستم حسابداری که در آن رویدادهای مالی به کمک کاغذ و قلم و توسط نیروی انسانی پردازش در سیستم عامل می گردد سیستم حسابداری دستی می گویند . سیستم حسابداری دستی و مفاهیم دفاتر روزنامه و معین در دوران نه چندان دور (قبل از استفاده از وسایل مکانیکی و الکترونیکی) و حتی در سالهای اخیر توانسته است نیازهای اطلاعات مالی موسسات متوسط و بزرگ را به خوبی مرتفع نماید . گذشته از آن سیستمهای مکانیکی و رایانه ای که فعلا در موسسات مختلف استفاده می شود بر پایه تجارب و نتایج حاصل از سیستمهای وسیعتر دستی متکی بوده و سیستم حسابداری دستی می تواند راهنما و مبنای مناسبی برای طرح و اجرای سایر سیستمهای حسابداری باشد

۲- سیستم حسابداری مکانیزه

در این نوع سیستم ها بخشی از کار به صورت دستی و بخشی دیگر به صورت مکانیزه انجام می شود .

۳- سیستم کامپیوتری

در این سیستم پردازش داده ها رویداد های مالی (به کمک رایانه در اندازه های مختلف براساس برنامه که به زبان رایانه و مبتنی بر اصول متداول حسابداری از پیش نوشته می شود ، با سرعت و دقت بسیار بالایی صورت می گیرد . استفاده از ابزار و وسایل الکترونیک در پردازش داده ها برای سیستم حسابداری موسسات بزرگ که حجم رویدادهای مالی آنها بسیار بالا است ، مناسب می باشد. مفاهیم دفاتر روزنامه عمومی ، اختصاصی ، ترکیبی ، کل و معین در سیستم حسابداری کامپیوتری نیز مشابه مفاهیم آنها در سیستم حسابداری دستی است . در حقیقت استفاده از دفاتر مذکور در سیستم حسابداری کامپیوتری به مراتب ساده تر از سیستم حسابداری دستی است . زمان صرفه جویی شده در مورد ثبت دفاتر روزنامه عمومی ، اختصاصی و ترکیبی و انتقال آنها به دفاتر کل و معین از مزایای عمده استفاده از چنین دفاتری است که این مزیت در سیستم حسابداری کامپیوتری به مراتب بیشتر است . در سیستم حسابداری کامپیوتری ، حسابدار موسسه فقط داده های مورد نیاز رایانه را بر اساس برنامه کدگذاری نموده و توسط واحد ورودی رایانه به واحد پردازش مرکزی کامپیوتر می رساند ، بقیه عملیات ثبت دفاتر روزنامه ، کل و معین و تهیه گزارشها و صورتهای مالی براساس برنامه ای که طبق اصول متداول حسابداری از پیش نوشته شده است و با سرعت بسیار زیادی انجام می شود .

با تشکر از حسن توجه شما دانشجویان عزیز

رعنا نوری ثالث

اسفند 98

پایان جلسه دوم